# DISPVTATIO JVRIDICA
DE
# LOCO SOLVTIONIS,

## Von dem Ort der Zahlung,

QVAM
*IN ALMA FRIDERICIANA*
PRAESIDE
**IO. SAMVELE STRYKIO,**
J. V. L. ET PROF. PVBL. EXTRAORD.
*A. R. S. MDCXCIV. DIE XXVII. APRILIS*
IN AVDITORIO PVBLICO
PLACIDÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT
**IO. CHRISTIAN Scherbaum,**
DVRLACENS.

---

*VITEMBERGAE,*
RECVSA IN OFFICINA HAKIANA.
M DCC XLII.
(6)

C*Ontraxisse unumquemvis in eo LOCO intelligi, ubi ut SOLVERET se obligavit, Julianus autor est*, in l. 21. ff. de Obl. & Act. *Ansam suppeditavit ille textus inquirendi in jura circa solutionis locum constituta. Nec enim solus in titulus Pandectarum*, de eo quod certo loco dari oportet, *hanc materiam exhaurit, sed plura occurrunt alia, quæ in controversiam deduci in foro solent, quæ tamen vix uno loco discussa deprehenduntur. Quare non indigna nobis visa fuit hæc materies, quæ exercitii Academici causa colligeretur, & examini publico exponeretur. Cum autem vel pacto contrahentium locus jam sit determinatus, vel nihil de eo cautum, tribus capitibus tractationem includere libuit, exposituri primum, quo loco debitor ab ære alieno se liberare teneatur si nihil conventum, deinde, si locus certus conventione adjectus; cui tertio subjiciemus, Fori competentiam ex solutionis loco oriundam. Deus gratia sua nobis adsit, & omnia in nominis sui gloriam evenire sinat FELICITER!*

# CAPUT I.
## DE
# LOCO SOLVTIONIS NON CONVENTO.

§. I.

MAgnam loci rationem habere Jura noſtra, ex variis veteris novæque Prudentiæ textibus conſtat. Etenim fori competentiam, ſi lite quis pulſandus, inde naſci, in comperto eſt, dum ad locum domicilii, ad locum rei ſitæ, ad locum delicti, imo & ad locum contractus, quorſum ſolutionis locus pertinet *L. 21. ff. de O. & A.* ſubinde reſpicitur. Verum & in determinandis pœnis, ac æſtimanda delicti qualitate, loci ratio plurimum confert. Quippe locus facit, ut idem factum vel furtum ſit, vel ſacrilegium *L. 16. §. locus ff. de pæn.* Atrox injuria ex loco æſtimatur *§. 9. Inſt. de Injur.* Locus vulneris ejus æſtimationem auget *L. 3. ff. ſi quadrupes &c.* Præcipue autem jura creditorum & debitorum intuitu loci in controverſiam venire ſolent, dum vel in loco deſtinato non ſolvitur, vel alio loco, quam ubi ſolvendum, actio movetur, de quo prolixe cautum eſt integro Pandectarum titulo *de*

*eo*

*eo quod certo loco;* quæ ſingula excurere noſtri inſtituti non eſt, ſed tantum, quod debitor loco ad ſolvendum teneatur, diſpiciendum.

§. II.

Locus autem Solutionis, vel certa conventione determinatus eſt, vel nihil hac de re conventum. De illo caſu agendum capite ſequenti: quid vero juris ſit, ſi nihil de loco ſolutionis conventum, præſenti capite demonſtrare tentabimus.

§. III.

Hic igitur illud generaliſſime verum arbitramur, teneri debitorem ad faciendum ſolutionem in illo loco, quo a Creditore convenitur, modo etiam ibi eum conveniendi jus habuerit; quod non tantum de foro domicilii debitoris, ſed & de contractus foro intelligendum; quia veroſimile eſt, voluiſſe contrahentes, ut ibi impleatur contractus, ubi celebratus. Carpzov. *P. III. Dec. 216.* Matth. Weſenbec. *P. III. Conſ. 132. n. 45. & P. VI. Conſ. 264. n. 44. ſeqq.* Baldus *P. III. Conſ. 224. & P. V. Conſ. 332.* Mynſing. *Cent. 4. Obſ. 82.*

§. IV.

Quanquam autem hic regeri poſſit, generalitati aſſertionis noſtræ obſtare vehementer *L. 38. ff. de Judic.* ubi, ſi res legata, eadem præſtanda dicitur eo loco, ubi ſita vel relicta, ut hinc alii generaliter aſſerant, debitum gratuitum, non alio loco ſolvendum, quam in loco domicilii debitoris. Sigiſm. Scaccia *de Camb. §. 2. gloſſ. 5. n. 228. & 235.* Interim

nec hoc nobis officere existimamus: quod enim Legem dictam attinet, nihil illa continetur aliud; quam, quod creditori licentia concedatur, debitorem etiam in loco rei sitæ, si scil. species promissa, conveniendi. Bocerus *Claff. IV. Disputat. 18. thef. 38.* Deinde est etiam alia legatorum alia contractum ratio: ubi enim quis heredem conveniret, nisi in loco domicilii vel sitæ hereditatis? hoc igitur fundamentum est, cur ibi saltem solvere teneatur. Quam tamen materiam plenius excussam reperies *Cap. III. in fin.* ubi etiam limitatio Regulæ reperietur. Quod si quis jam subsumere velit, in omni debito gratuito idem valere, vereor ut fidem ab aliis consequatur. Ponamus enim casum, tibi promissam esse Berolini summam ducentorum florenorum á Cive quodam Lipsiensi, nemo negabit, opinor, posse te debitorem tuum Berolini convenire, ad promissi fidem liberandam, quanquam hoc debitum sit mere gratuitum. Modo tamen tantum alteri spatium concedatur, quo pecuniam sibi parare possit *L. 105. ff. de Solut.* & *L. 33. ff. de Usur.*

§. V.

Idem verum esse existimamus in Cambio, ubi locus in quo facienda solutio expressus non est, ut sic eadem ratione in foro contractus, sive ubi literis campsoriis promissio facta, conveniri possit debitor. Habet exemplum Carpzovius *P. III. Dec. 216.* de Mercatore Hamburgensi qui Lipsiæ dederat literas campsorias, Wechselbrieffe, & pecuniæ summam certo tempore promiserat, sed non adjecto loco

loco solutionis: conveniebatur campsor Lipsiæ, hic excipiebat, se Lipsiæ solutionem non promisisse, nec sibi domicilium ibidem esse; & pronunciatum est pro actore, justam esse ejus petitionem. Confer. B. Brunnem. *ad L. 21. ff. de O. & A. n. 1.*

§. VI.

Sed hæc de illo debitore, qui a Creditore convenitur, dicta, & quæ plura dici poterant, minus forte dubii habebunt: id vero majoris disquisitionis est, quo loco sit facienda solutio, si debitor ultro offerre debitum, & hac ratione vel a pœna conventa, vel a mora se liberare velit? Hic autem id apud omnes in confesso est, non sufficere oblationem debiti ubicunque locorum factam, sed, nisi opportuno loco fiat, vix suo effectu gaudere. *L. 32. ff. de Usur. L. 39. ff. de Solut. L. 9. C. eod. L. 19. C. de Usur.* Matth. de Afflict. *Dec. 150. n. 11.* Vincent. Caroc. *de deposit. P. II. qu. 5. n. 1. & 2.* Menoch. *de A. J. Q. l. 2. cent. 3. cas. 232. n. 30.* Brisson. *de Solut. & liberat. L. 2. p. m. 117.* Negusant. *de Pign. P. 5. membr. 8.* Arum. *de Mora c. 7. n. 4.*

§. VII.

Quis vero hoc casu dicendus sit locus idoneus, non omnino conveniunt Dd. Quidam eum demum idoneum dicunt, ubi Creditor domicilium habet, propter *L. 19. §. f. ff. de Judic.* Alii illum etiam locum admittunt, ubi obligatio contracta & accepta pecunia, idque per *L. 45. §. 1. ff. d. t.* Nos vero illorum sententiæ subscribimus, qui pro domicilio creditoris pugnant, ob faciendos sumptus a Creditore ad perferendam pecuniam: Cui & accedit, quod, cum

acci-

accipiendo transferatur dominium, tanquam traditione longa manu facta, arg. *L. Pecuniam 79. ff. de Solut.* creditor omne postea periculum, cui pecunia interim, dum perfertur, obnoxia, sustinere habeat necessum. Ex quo sua sponte consequitur, non posse illum locum pro opportuno haberi, quo contractus celebratus, sed eum demum, ubi domicilium constituit Creditor.

## §. VIII.

Nec patrocinatur contrariæ opinióni allegata *L. 45. §. 1. ff. de Judic.* cum nulla ibi Papiniani alia mens sit, quam, posse debitorem in loco contractus conveniri actione judicati, etiamsi alibi damnatus sit. Vbi is quidem verus sensus est, esse locum contractæ obligationis idoneum quantum ad conveniendi facultatem; ast, qui exinde colligunt, esse etiam eum idoneum, quantum ad debiti oblationem, lubrico nituntur fundamento, cum ab uno ad alterum ducere argumentum non liceat. Nam id generale est, ubicunque quis convenitur, ibi recte solvit, quanquam & hic ad interesse, quod non idoneo loco solverit, condemnari possit; inde vero non sequitur, inverso ordine, ubi quis conveniri potest, ibi eundem, antequam conveniatur, recte solvere & offerre debitum. Pro contraria tamen opinione pugnat Donellus *L. 16. Comment. C. 11. lit. E.* Bocerus *Class. IV. Disp. 19. thes. 34. & 38.* Duarenus *in Comment. ad tit. de eo quod cert. loc. c. 4.* add. Paul. de Castro *ad L. 38. ff. de Jud. n. 2.*

§. IX.

§. IX.

Videmus ergo, non sufficere, quod statuit Georg. Schultze *Tr. de Deposit. & Oblat. pec. c. 4. num. 19. p. 234.* ut sc. debitor magistratum suum interpellet, & apud eum ostendat, sibi paratam esse pecuniam, petatque citationem ad creditorem, ut compareat ad recipiendam oblationem. Id enim sine dubio non aliter admittendum, quam si expresse conventum, ut in loco domicilii debitoris solutio fiat: vel etiam vox *suum* referenda ad creditorem, quanquam nec ita sufficit oblatio, sed debitor pecuniam ad creditorem ipsum perferre, & eidem solutionem offerre tenetur, per *L. 72. pr. & §. 3. ff. de Solut.* ubi expresse Marcellus asserit, non posse quem dici obtulisse, qui absens est. Conf. *L. Julianus 13. §. offerri 8. ff. de Action. Empt.*

§. X.

Sed an qualiscunque oblatio sufficit? Tuemur negativam, nec aliter liberari debitorem existimamus, quam si pecuniam paratam ostendat, & sic numerationem offerat. Vnde non sufficit oblatio *in folle*, qua phrasi Callistratus utitur in *L. 82. ff. de Condit. & Demonstr.* hoc est in sacculo, ut eam explicat Dionys. Gothofredus *d. l.* sed numeranda est pecunia, nisi creditor acceptare eam in folle voluerit. Atque ita intelligendi Dd, quando communiter asserunt, quod omnes LL., quæ dicunt, debitorem debere paratum esse solvere, intelligi debeant, quod debitor teneatur ire cum denariis in manu, alias eum obtulisse dici non posse. Alexander Tartagn. *Vol. IV.*

*Conf. 34. n. 9. & Conf. 130. n. 11.* Roland. a Valle *Vol. I. Conf. 53. n. 34.* Tiraquell. *de Retrait. lignag. §. 1. gloss. 17. n. 8.* Negusant. *de Pign. P. 5. pr. membr. 3.* Bertachin. *Repertor. voc. oblatio* Cothman. *Vol. I. Resp. 45. n. 135.* Ant. Natta *T. III. Conf. 631. n. 2.* Sigism. Scaccia *de Camb. §. 2. gloss. 5. n. 236.*

## §. XI.

Interim tamen hæc non de quacunque præstatione rei debitæ, sed de solutione quantitatis tantum arripienda sunt, nam in debito speciei res sæpius paulo aliter se habet: ita depositarius non tenetur rem alio loco, quam quo deposita est restituere: idem de restitutione pignoris verum esse existimamus, dum enim, secundum allata, debitor pecuniam ad locum domicilii creditoris perferre tenetur, sufficit si eodem loco restituat pignus creditor. Pariter rem venditam præstare alio loco venditor non tenetur, quam ubi res vendita, nisi aliud in specie conventum. Reliqua quæ hic afferri possent, studio omittimus, cum decisionem ex indole contractus nanciscantur.

## §. XII.

Videamus saltem, quo loco condicendum sit indebitum, an eo loco ubi solutum, an vero eo ubi alias forum sortitur, qui accepit? Meminit hic *Jason* controversiæ inter *Citramontanos* & *Vltramontanos* hanc propter quæstionem agitatæ: quorum hi existimabant, repeti indebite solutum non posse, nisi in foro domicilii rei: Illi vero etiam in loco solutionis repetitionem concedunt. Quorum sententiæ

tentiæ nos etiam calculum subjicimus. Idque inprimis ob *L. 27. ff. de Cond. indeb.* ubi, repetitionem indebiti quolibet loco fieri posse, statuit Paulus JCtus; ergo sine dubio etiam in loco solutionis factæ. Accedit quod indebiti solutio quasi contractus sit §. 6. *Inst. de Oblig. quæ quas. ex contr. L. 5. §. 3. ff. de Obl. & Act.* Bachov. *de Action. Disp. IV. thes. 15.* & hinc eo ipso forum constituat in loco contractus, quod, quanquam a nonnullis in dubium vocetur, nos tamen immotæ veritatis esse censemus, inprimis, propter *L. 20. ff. de Jud.* ubi expresse dicitur, eo loco quemque contraxisse videri, quo obligatus est; jam vero quo loco quis indebitum solvit, eo alter obligatur & sic contraxit, eoque ipso forum contractus fundavit. M. Stephani *de Jurisdict. L. 1. c. 29. n. 30.* Carpzov. *L. 2. Resp. 29. n. 2. & 3.* Ut adeo nec opus sit, cum Hotomanno statuere, solutionem indebiti verum contractum esse, cum id textibus juris nostri manifesto refragetur.

§. XIII.

Superest, ut de debito per ultimam voluntatem acquisito videamus, ubi illud generaliter Dd. asserunt, præstandum esse legatum eo loco, ubi relictum nisi testatur aliud speciatim dispofuerit, quod principaliter fundamentum in *L. 47. ff. de Leg. I. L. 38. ff. de Jud.* Barbos. *ad L. 19. pr. ff. de Jud.* Brunn. *ad L. 50. ff. de Jud. n. 3.* Donellus *l. 17. Comment. c. 15. lit. c.* ibique Hilliger. Quæ sententia omnino assensum meretur, nihil enim in legatorum testamentorumque causis magis attendi solet, quam ut morientium

 volun-

voluntatibus, quantum possibile, satisfiat *L. 1. C. de S. S. Eccles.* Jam vero cum semper sit præsumtio, non voluisse testatores nimirum gravare heredes suos, secundum doctrinam Papiniani, in *L. 67. §. 8. ff. de Leg. 2.* fluit exinde sua sponte, voluisse etiam defunctum ut legata in loco tantum hereditatis sitæ præstentur, ne scilicet sumptibus in transportandis legatis gravetur heres. Quo autem loco heres conveniri possit a Legatariis, sc. non tantum in loco hereditatis sitæ, sed etiam domicilii, cujus electionem habet heres, de eo videri potest Hilliger *loc. cit.* Ubi contra Vultejum, qui Jura absurditatis hoc passu accusat, disputat, eumque convincit: Et nos *Capite III. in fin.* Brunnemannum defendemus.

§. XIV.

Quid vero dicendum, si alimenta cuidam relicta, maior disputatio est? Surdus *Tr. de Alimentis Tit. 4. qu. 16. n. 1.* & qui eum sequuntur, statuunt, non alio loco teneri heredem præstare alimenta, quam in suo domicilio, non autem in loco ubi degit alimentarius. conf. Roland. a Valle *Vol. 1. Cons. 22. n. 10. & 11.* Contra vero heredem, & quemvis alium debitorem, teneri solvere alimenta, in loco ubi alimentarius moratur, defendit Baldus *P. III. Cons. 224. in pr. & Cons. 225. in pr.* quem sequitur Tuschus *Concl. pract. T. VII. Concl. 350. n. 6. sequ.* ubi *n. 7.* cum Baldo exceptionem format, in divite alimentario, quia in hoc cessat favor alimentorum. Nos turius esse æquiusque existimamus Baldi sententiam amplecti: quodsi enim certum est, quod evincit Ulpianus in *L. 47. pr. ff. de Leg. 1.* præstanda ibi

ibi esse legata, ubi verosimile est, testatorem voluisse; quis tam imperitus sit in colligendis humanis voluntatibus, ut statuat præsumendum, voluisse defunctum, ut pauper, ac miseratione omni dignus alimentarius (de hoc enim, non de illo, qui bonis abundat, disputatio est) propriis sumptibus alimenta petat? Sane nulla eo casu, vel si quædam, exigua tamen, legati utilitas in eum redundaret, id quod nunquam maximus ille alienatorum fauor admittit.

§. XV.

Sunt adhuc aliæ legatorum species, quas exceptionem a Regula formare, & non loco hereditatis sitæ, sed domicilii legatarii præstandas esse existimant Dd. Ita legatum studiorum gratia relictum, solvendum ubi legatarius studiis operam navat. Simon de Prætis *de Interpret. ult. volunt. l. 4. dub. 11. Interpr. 1. num. 108.* Surdus *de Aliment. cit. qu. n. 40.* Pariter si legatum relictum ad mensuram certi alicujus loci, videri destinatam solutionem in loco mensuræ, putat Baldus *d. Cons. 225. pr.* Card. Tuschus *alleg. Concl. 350. n. 8.* De quo ultimo tamen dubitamus, cum vix videatur ea mens testatoris fuisse. Ita, si v. gr. alicui legati fuerint centum Imperiales, ut quidem in bonitate secundum conventionem. Lipsiensem, nach dem Leipziger Fuß, legatario exsolvantur, quis inde colligeret, voluisse testatorem, ut Lipsiæ fiat numeratio?

§. XVI.

Cæterum quæ in præcedentibus de solutione

facienda in domicilio creditoris dicta, eo pertinent, quod in illo loco vel civitate, ubi habitat creditor, solvi, vel solutio coram illius loci judice offerri debeat. Jam vero restat ut videamus, an debitor in ipsas ædæs creditoris se conferre teneatur, & ibi pecuniam solvere; Ob er ihm das Geld müsse ins Hauß bringen? Et generatim dici posse videtur: *Quoties solutioni certus dies destinatus, toties solutio facienda in ædibus ipsius creditoris;* deducto argumento a tempore ad locum, quod validum in jure existere, existimant Dd. magno numero citati ab Aug. Barbosa *Loc. Comm. arg. Jur. Civ. 110. num. 2.* Euerhard. *Top. legal. loc. 88.* hoc est, qui certa die solvere alicui tenetur, iste etiam obstrictus est, ut ad illum locum specialem se conferat, ubi ille degit cui solvendum. Ad factum enim obligatus, omnia quæ ad facti implementum pertinent, media eligere debet. Unde superflua videtur cautela, in obligationibus plerumque expressa: Daß er dem Gläubiger das *Capital* in seine Behausung bringen, und seine *Obligation* der gestalt lösen wolle, utpote cum ad hoc ex natura contractus obligetur. Rationem vero afferti hujus repete ex §. *VII. h. cap.* eo enim loco offerenda pecunia, ubi eam secure & acceptare & possidere potest creditor: Jam vero si in tertio loco fiat solutio, semper timeri potest periculum, cum interea, antequam domum pervenerit creditor, ipsi ab aliis, communicatis forte cum debitore consiliis, pecunia aufferri possit,

& ita

& ita damnum sentire creditor, quod tamen ne contingat, solutio facienda. Franc. Gallus *Tr. de Fructibus Disp. X. art. 2. n. 76.* Imo vel in ipso desiderio debitoris, dum in ædibus creditoris solvere renuit, dolus subest, nisi alia eaque justa causa eum, ut alibi solvat, movere videatur.

§. XVII.

Sunt vero ex Dd. qui hoc cum distinctione accipiunt, & de illo debitore, qui ejusdem cum creditore domicilii est, admittunt, quod in domo creditoris solvere teneatur; negant autem si domicilia in diversis territoriis habeant. Surdus *de Aliment. tit. 4. qu. 16. n. 7.* Rota Gen. *Dec. 144. n. 4.* Roland. a Valle *Vol. 1. Cons. 87. num. 14. seqq.* Sigism. Scaccia *de Camb. §. 2. gloss. 5. num. 243.* Jo. Gothofred. Freyer *de Solut. c. 6. n. 25.* Paris de Puteo *de Feud. reintegr. c. 33. per tot.* Petrus de Ubaldis *in Tr. de duob. Fratr. qu. 14. n. 15.* Aug. Beroius *Vol. I. Cons. 126. n. 20. & Cons. 151. n. 15.* Enimvero quicquid horum sit, in nostra tamen opinione perstamus, debitori simpliciter, ubicunque domicilium habeat, necessitatem impositam esse solvendi in domo creditoris: cum nec solida ratio in contrarium afferri possit, imo tacitus insuper contrahentium consensus subesse videatur, ut pecuniam absque ullo damno vel periculo creditor accipiat.

§. XIIX.

An autem idem obtineat in debitore ex causa lucrativa, seu donatore, quod & ille rem donatam ad ædes donatorii perferre teneatur, non conveniunt.

unt. Plerique hoc casu exceptionem formant, & creditorem adstringunt, ut ædes donantis accedat, ibique rem donatam accipiat. Freyer *dict. Tractat. c. 9. n. 16.* quem sequitur Struvius *Syntagm. Jur. Civil. Exercit. 47. th. 75.* Verum nullum decidendi subjiciunt rationem, sed Freyerus tantum provocat ad *L. 38. ff. de Judic. c.* cujus tamen diversam rationem esse jam ostensum est §. *IV. & XIII.* Vix ergo aliud decisionis fundamentum suberit, quam, quod cum eo, qui ex liberalitate sua convenitur, tanto cum rigore non procedendum, quam cum illo, cujus necessitati a nobis, credendo pecuniam, succursum est. Interim tamen, illa quæ humanitatis sunt, non mox inducunt juris necessitatem, arg. *L. 41. ff. de acquir. vel amit. poss.* & sicut donare ab initio liberum fuit, ita donatum præstare, ex post facto necessitatis est, arg. *L. 5. C. de O. & A.* inde post donationem completam donatarius, si jure suo uti velit, compellendi donatorem jus habet, cum donationi insit tradendi necessitas, adeo, ut nec liberetur præstando interesse §. 2. *Inst. de Donat.*

§. XIX.

Consectarium vero illius, quod §. XVI. dictum, est, teneri Emphyteutam annuatim ire ad domum ipsius domini & ibi canonem solvere. Abb. Panorm. *in Cap. 9. X. de Restit. Spol.* Colerus *P. I. Dec. 24. n. 9.* Casp. Roderic. *de annuis redit. l. 2. qu. 6. n. 2.* Carpzov. *P. II. Const. 38. def. ult. n. 1.*

§. XX.

Idem hoc procedere dicunt Dd. in censu annuo pecu-

pecuniario, cujus ſolutionem fieri debere per cenſuarium in domo domini cenſus. Roder. *d. quæſt. 6. n. 2.* Leonhard. Duard. *de Cenſib. in Reſol. §. 3. qu. 8. n. 22.* Vbi tamen hoc limitat in penſione fructuaria, quod hujus ſolutio fieri debeat in loco, ubi res ſita eſt, ex cujus fructibus ſolutio facienda: quod admitto, ſi pars quota fructuum ex fundo perceptorum præſtanda; tunc enim ille cui debetur quota fructuum, omnino in fundo illo præſentem ſe ſiſtere tenetur, quo diſtributio fructuum fieri poſſit. Quod & in Eccleſiæ Miniſtris ratione decimarum obtinet, hi enim pariter a Parochianis in agrum vocandi, & ipſis decima pars fructuum aſſignanda, ne alioqui fraus eis facta dici poſſit, ſicut hoc proviſum in *Ordinat. Eccleſ. Saxon. Art. 22.* Add. Carpz. *Juriſpr. Conſ. l. 1. def. 130.* eo ipſo autem, quamvis ſeparatio portionis fructuariæ in fundo fieri debeat, non tamen liberatur debitor decimarum, quo minus decimas ad ædes Paſtoris deferre debeat Carpz. *d. lib. I. def. 135.* Alex. Monet. *de Decimis c. 6. num. 1.* Quod & in aliis caſibus locum habere puto, niſi aliud pacto vel conſuetudine introductum.

§. XXI.

Quæritur hic etiam de laudemio, quo loco id Vaſallus Domino præſtare debeat? Exiſtimamus eandem hic deciſionem obtinere, tenerique Vaſallum ut laudemium, die Lehnwahr, in curte, uti Feudiſtæ loquuntur, ſive curia Domini offerat, cum hic idem in Vaſallo, quod in Emphyteuta verum ſit, unde & hoc caſu ab uno ad alium argumentum duci

posse, cum diversitatis ratio non adsit, opinamur. Quod maxime procedit, si certum tempus laudemio solvendum præfinitum, quod tempus in jure determinatum non est, sed ex pacto vel statuto dependet. Frantzk. *de Laudem. c. 25. n. 2. seqq.*

# CAPUT II.
## DE
# LOCO SOLVTIONIS
## CONVENTO.

§. I.

TOta contractuum materies ex conventione partium dependet, quicquid enim inter partes de negotio cæteroquin honesto, conventum fuerit, illud custodiri etiam a judice debet. Et huc spectat vulgatum illud: Pacta dant Legem contractibus: unde & pactum inter privatos initum, lex privata dicitur *L. legem 10. C. de Pact.* Cagnol. *ad L. 2. C. de pact. int. Empt. &c. n. 9.* Ita ipsam etiam contractuum naturam pactis mutari posse, apud omnes in confesso est, *L. 7. §. 5. ff. de Pactis* cum nihil in conventionibus respiciendum, quam potestas & voluntas contrahentium, de qua si constiterit, firma adest obligatio *L. 23. ff de R. J.* Seraphin. *Dec. 787. n. 2.* Thom. de Thomasset. *in florib. Legum Reg. 8.* Quis ergo neget in arbitrio pariter debitorum & creditorum esse, de loco solutionis specialiter quid in contractu disponere? Quo facto, non alio respicere debitor opus habet, quam ad terminos conventio-

tio-

tionis. Poſtquam igitur præcedenti Cap. quoddam debitoris circa faciendam ſolutionem officium ſit, in genere demonſtratum, jam de eo ſolliciti erimus, ut oſtendamus, quid obſervandum, ſi locus ſolutionis in contractu expreſſus.

§. II.

Mox vero hic occurrit Dd. diſtinctio, qua conventionem in expreſſam & tacitam diſpeſcere ſolent, ex qua etiam diverſitas contractuum reſultat, dum alii veri, qui expreſſo, tali quaſi contractus, qui tacito & præſumpto conſenſu conſtant, vocari ſolent. Inde pariter eſt, quod plerique afferunt, alium locum tacite conventum videri, alium expreſſe: tacite videri locum appoſitum ex natura contractus ſine miniſterio contrahentium. Sigism. Scaccia *de Camb.* §. *2. gloſſ. 5. n. 195.* Quod ſi ſecundum terminos capitis præcedentis explicetur, facile aſſenſum merebitur, nam ſic omnino verum eſt, quod Dd. ajunt, tacitum locum, ſive qui a jure ineſt, idem operari, quod certus & expreſſus Ludov. Poſtius *Reſol. 137. n. 29. ſeqq.* Giurba *Dec. 114. num. 18.* Verum ſi iſte aſſerti ſenſus eſt, tacitum locum illum eſſe, ubi contractus celebratus, quod ſenſiſſe videtur Freyer *de Solut. c. 6. n. 12.* non poſſum illud ſalva veritate admittere. Ponam enim caſum: me, ob negotia Berolini degentem, Titio ibidem mutuo dediſſe centum: quis ea propter diceret, me, contrahendo Berolini renunciaſſe juri modo, quod contra debitorem habebam, ut ille ſolutionem in loco domicilii mei ædibusque propriis faciat? Proinde

Freyeri ſententia non aliter admittenda, quam ſi in loco contractus ſimul domicilium habeat creditor.

§. III.

Quanquam autem hæc de conventione tacita facile procedant, aliud tamen de expreſſione loci per verba æquipollentia pronunciandum. Quorſum pertinet pactum ingrediendi, aut capiendi bona debitoris: Der Gläubiger ſoll Macht haben durch arreſt ſeine Güter eigenes Gefalles anhalten zu laſſen, vid. *L. 3. C. de pign.* Mev. *de Arreſt. c. 12. n. 13. ſeqq.* Bachov. *de Pign. l. 3. c. 21.* Sane hoc caſu, poſtquam arreſtum impoſitum, non alius ſolutioni locus videtur deſtinatus, quam ille, ubi bona ſita. Mev. *d. l.* Pariter eodem referenda obligatio ad obſtagium: Die Verbindung zum Einlager; Ubi ſolutionis locus videtur eſſe domicilium debitoris. Qualis obligatio propter maximos abuſus in Imperio abrogata per *Reform. Polit. de anno 1577. tit. 17.* von wucherlichen *Contracten* §. wiewohl auch. Hering. *de Fidejuſſ. c. 17. n. 69.* Carpzov. *P. II. Conſt. 22. def. pen.* Sed Nobilibus tamen in Holſatia iterum confirmata *Inſtr. Pac. Oſnabr. art. 8. §. de indaganda in fin.* Conf. Tabor. *de Obſtag. c. 4.*

§. IV.

Jam de expreſſa loci adjectione agendum, ubi certum eſt, de loco ſolutionis non ſemper ſpeciatim conveniri, ſed interdum generaliter, imo generaliſſime. Quid igitur in hoc caſu juris ſit, paucis videndum, deinde de ſpeciali loci adjectione acturi. Quodſi ergo generaliſſime quis promiſerit, ſe ſolu-

solutorum ubique locorum: Es solle der Gläubiger Macht haben, den Schuldner an allen Orten und enden zu verklagen, und zur Bezahlung anzutreiben; sine dubio vi hujus oblationis debitor solvere tenetur, ubicunque locorum ipsum convenerit creditor. Inde hoc cautelæ loco observandum, & obligationibus inferendum, existimat Gail. *l. 2. obs. 36. num. ult.*

§. V.

Non autem illud generaliter accipiendum, quantumvis enim juramento etiam debitor se cuicunque Judicio submiserit, non tamen potest mox in quovis loco conveniri, nisi etiam ibidem reperiatur. Aug. Beroius *Vol. 1. Consf. 138. n. 11.* Baldus *Vol. III. Consf. 167. n. 1.* Jacob. Cancerius *Variar. Resol. P. II. cap. 6. n. 160.* de quo agemus ex professo *sequ. Cap. III.* Proinde cum hoc jam tum huic negotio insit, non video, qua ratione Bartolus *in L. si convenerit n. 4. de ff. Jurisdict. omn. Jud.* exigere potuerit, ut speciatim addatur, se soluturum, ubicunque fuerit inventus; quanquam enim vox *inventus* non fuerit adjecta, nihilo tamen secius clausula effectu suo gaudet, secundum vulgatam regulam: Quæ tacite insunt, non opus est ut exprimantur Bachov. *ad Wesemb. tit. de L. Falcid. n. 8.* Francisc. Molin. *tr. de Ritu Nupt. l. 3. qu. 80. n. 30.* Francisc. Leo *in Thesaur. fori Ecclesiast. P. III. C. 7. n. 61.* Joseph. Vela *Diss. 12. n. 2.* Escobar. *de Rationat. c. 7. n. 7.*

§. VI.

Quæ vero hic dicta sunt, perpetuam limitatio-

nem habent, modo locus, quo convenitur debitor, talis ſit, de quo tum temporis, cum ſe omni judicio ſubmiſiſſet, probabiliter cogitare poterat. Præterquam enim quod ipſi jam grave ſit, quod alio quam domicilii loco ſolvere teneatur, non eſt ulterius hoc odioſum extendendum, ut etiam eo loco teneatur, de quo, cum ſe obligaret, ne cogitare quidem poterat. Galleſ. *de Camer. Obligat. quæſt. 3.* Jacob. Cancerius *Var. Reſ. P. II. c. 6. n. 101.*

## §. VII.

Solent etiam Dd. a generalitate illius, quod §. IV. diximus, excipere eum caſum, ſi quis quædam loca ſpeciatim expreſſerit, & ulterius generaliter promiſerit, ſe in quocunque alio loco ſolvere velle, ubi, non poſſe debitorem conveniri in loco remotiori & majoris diſtantiæ, ſtatuunt. Sic, ſi quis debitor Halæ promiſerit, ſe ſoluturum Berolini, Lipſiæ, Dreſdæ, vel quocunque alio loco, non poterit conveniri Hamburgi, quia hic locus Hala diſtantior eſt cæteris. Decius *in Cap. I. de Judic.* Oldradus *Conſ. 8.* Jacob. Cancerius *P. II. c. 6. n. 163. ſeqq.* Roman. *Conſ. 80. n. 9.* qui tamen diverſum obtinere dicit, ſi in quocunque loco, non expreſſa voce, *alio*, permiſerit, tum enim ubicunque eum conveniri poſſe, quantumvis iſte locus, cæteris nominatis ſit diſtantior. add. Card. Tuſch. *Pr. Concl. P. VII. Concl. 150. n. 3.* Nos vero id ſubtilitatem ſcholaſticam redolere credimus, cum etiam vix hæc differentia germanico idiomate exprimi poſſit.

§. VIII.

## §. VIII.

Inde & illorum supervacua industria est, qui negotium expedire allaborant, distinctione adhibita, an loca prolata copulative, an vero disjunctive: illo casu totum debitum secundum proportionem in locis expressis & pro rata etiam ubique locorum peti posse, hoc vero casu idem esse ac si nullus locus expressus fuerit. Meier. *in Colleg. Jur. arg. tit. de Judic. n. 231.* Enimvero si in casu, quo copulativa locorum expressio facta, quis pro rata in locis etiam non expressis conveniri potest, quæro, qua ratione habenda sit proportio? quod in primis exemplo linguæ venaculæ clarescit, veluti si dicerem: Und gebe ich den Gläubiger Macht, daß er mich zu Berlin, und zu Dreßden und an allen andern Orten verklagen, und zur Bezahlung antreiben möge; esset contra mentem contrahentium facta interpretatio, si creditor singulis locis saltem partem debiti consequi deberet. Id quidem certum ac indubitatum est, diversam explicationem mereri expressionem locorum, quæ per copulam, præ illa, quæ per disjunctivam concepta; sed hoc tum saltem verum est, si omnia loca expressa. Ita qui Ephesi & Capuæ promittit, hoc agit, ut partem Ephesi & Capuæ partem solvere teneatur, sicuti eodem exemplo utitur Vlpianus in *L. 2. §. 4. ff. de eo quod certo loc.* Quod si vero disjunctive, aut Capuæ aut Ephesi promittat, uno tantum loco solvere tenetur, ita, ut habeat electionem quo loco solutionem facere velit; sed tamen & creditor, si debitor in solutione cesset, potest eligere, quo loco ipsum

ipsum actione directa convenire velit, & quidem in solidum: per clarum textum in *d. L. 2. §. 3. ff. d. t.* Barn. Brisson. *de Solut. l. 1. p. m. 52.* Ast hæc omnia, uti diximus, non possunt locum habere, si in fine adjecta sit expressio locorum generalis. Hoc quidem largior facile, multum hic æquo Judicis arbitrio committendum, ut ille, quantum possibile est, secundum voluntatem contrahentium faciat interpretationem. Ita, si quis certa loca Germaniæ expresserit, & postea generalem clausulam subjiciat, posse eum quidem quocunque alio loco conveniri autumamus, sed tamen non extra Germaniam, quippe cum videatur ista ejus mens colligisse posse, ex speciali locorum Germaniæ expressione: se quid in contractuum interpretatione magis inspiciendum, quam mens & intentio contrahentium? *L. 52. ff. de V. O.* Molin. *de Primog. l. 1. c. 4. n. 20.* Cannon. *Comment. Jur. Civ. l. 7. c. 1. n. 13.*

§. IX.

Sed quæritur, si generaliter ubicunque locorum quis solvere promiserit, & tempus fuerit obligationi adjectum, quo loco solvendum debitoris sit, si a more se liberare velit? Existimamus hic, cum generalis illa locorum adjectio in gratiam creditoris potissimum facta, Zanger *de Except. P. III. Cap. 1. n. 224.* debuisse etiam creditorem locum, quo solutio facienda, eligere non ergo constituitur debitor in mora, etiam tempore convento non solverit, sibi enim imputet creditor, quod prius, quo loco solvendum, non disposuerit. Debitor igitur dum electio-

lectionem expectavit, & interim solvere paratus fuit, non potest dici moram commisisse. Card. Tuschus *Pr. Concl. T. VII. Concl. 350. n. 2.* Alexander Tartagnus *Vol. V. Cons. 45.*

§. X.

Missa igitur obligatione generali, disquirendum est de eo casu, ubi specialiter & determinate locus solutioni destinatus. Tum vero altero invito non potest alio loco fieri solutio; plurimum enim vel commodi vel detrimenti qualitas loci comprehendit, Marc. Anton. Peregrin. *Vol. I. Cons. 41. n. 18.* quod non tantum in Creditore verum esse opinor, sed etiam in debitore, ita, ut nec hic alio solvere loco teneatur, quam eo, de quo conventum. Exemplo enim perniciosum est, debitorem compellere, ut alio quam destinato loco solvat *L. 8. C. de Solut.* ibique B. Brunnem. *n. 1.*

§. XI.

Hic jam omnia illa, quæ de oblatione debiti præcedente capite allata, aliam interpretationem recipiunt, nulla remanente difficultate, cum nihil, quod quacunque ratione ad solutionem pertinet, alio quam convento loco peragendum: nec a mora liberatur debitor, licet creditori ipsi, alio tamen loco pecuniam offerat: non enim idem est, quocunque nobis loco solvatur. *L. pen. ff. de eo quod cert. loc. L. 122. sub fin. pr. ff. de V. O.* Menoch. *de A. J. Q. l. 2. cent. 3. cas. 232. num. 30.* Zanger. *de Except. P. 3. c. 1. n. 223. & c. 2. n. 64.* Quod in tantum verum est, ut, etiamsi alibi ei, cujus persona stipulatione compre-

henſa, ſolutum liberatio tamen non ſequatur. *L. 2. §. idem Julianus ff. de eo quod cert. loc.* niſi ut id liceret, ſpecialiter ſtipulatione cautum. *L. 98. §. 6. ff. de Solut.* Barn. Briſſon. *de Solut. l. 1. p. m. 53.*

§. XII.

Diſpiciendum porro de vexatiſſima illa controverſia, quæ inter Dd. agitatur, an, ſi v. g. tecum contraxerim Lipſiæ, ſed locus deſtinatus ſolutioni ſit Berolinum, uſura, vel etiam valor monetæ, ſit æſtimandus ex loco contractus, ſ. moribus Saxonicis, an vero ex loco ſolutionis, ſive moribus Marchicis, cujus inprimis in uſuris præſtandis magna diverſitas eſt, cum in Saxonia ſaltem quincunces, in Marchia vero ſemiſſales ſolvi ſoleant? Sunt non pauci in ea opinione, in hujusmodi vel monetæ, vel uſurarum diſtinctione, locum deſtinatæ ſolutionis ante omnia attendendum: etiamſi vel in loco contractus, vel in loco domicilii aliud obſervetur. Cujus ſententiæ defenſor inprimis exſtitit Berlichius *Dec. 102. n. 1.* ubi *n. 5.* addit, quod, etſi debitor fuerit moroſus, & creditor eum in loco domicilii convenire, & ad ſolutionem compellere cogatur, nihilominus debitor illum valorem, qui in loco deſtinatæ ſolutionis currit, & forte major eſt, quam in loco domicilii, ſolvere & ſupplere cogatur. Conf. pro ea ſententia Matth. Weſenbecius *P. I. Conſ. 14. num. 54. P. III. Conſ. 132. num. 62. in f. & Conſ. 139. n. 48. P. IV. Conſ. 264. n. 44.* Oldradus *Conſ. 168. in pr.* Alexand. Tartagn. *Vol. V. Conſ. 37.* Georg. Schultze *de Oblat. & depoſ. pec. c. 4. n. 20. p. m. 253.* ubi præjudicia affert,

tam

tam Scabinorum, quam JCtorum Lipsiensium & Wittenbergensium. Fundamentum asserti hujus ponunt in *L. 21. ff. de A. & O. L. 3. ff. de eo quod cert. L. 22. ff. de Reb. Cred. & L. 19. §. fin. ff. de Judic.*

§. XIII.

Verum enimvero sit salva aliorum autoritas, nobis tamen contraria opinio verior videtur, non esse hic casibus attendendum locum solutionis, sed locum contractus gesti. Sunt enim nimis clara Ulpiani verba in *L. 34. ff. de R. J.* semper in stipulationibus & in cæteris contractibus, sequendum, vel id, quod actum, vel si id non appareat, *quod in regione, in qua actum est*, frequentatur. Inde Dd. generaliter asserere solent, semper in sollennitatibus attendendum esse locum actus gesti. Barbosa *Loc. Comm. Lib. XVII. Cap. 39. Axiom. 5.* Confer. pro nostra opinione B. D. Brunnem. *ad L. 21. ff. de O. & A.* Roland. a Valle *Vol. 3. Conf. 100. n. 13.* ubi hanc sententiam communem dicit. Matth. de Afflict. *Dec. 363. n. 5.* Socin. *Vol. I. Conf. 247. num. 4.* Barb. *Vol. II. Conf. 15.* Udalric. Zasius *ad d. L. Contraxisse 21. num. 2.* quanquam *n. 1.* dubie loquatur. Jacob. Cancer. *Variar. Resol. P. II. cap. 6. num. 157.* Jo. Carol. Antonell. *de tempore leg. l. 1. c. 42. n. 27. seqq.* Marescottus *Var. Resol. l. 1. c. 94. n. 2. & 3.* Seraphin. *Dec. 944. n. 2.*

§. XIV.

Leges quas nobis objiciunt adversarii, tantum abest, ut quidquam veritati refragentur recte explicatæ, ut potius ne verbum quidem illi contrarium contineant. Nam in *L. 21. ff. de O. & A.* dicitur

quidem locum destinatæ solutionis similem esse loco contractus, sed hoc, quantum ad fori competentiam attinet, intelligendum, de qua capite sequenti agemus, quod vero alios effectus concernit, remanet regula Vlpiani ex *cit. loc. 34.* attendendum esse morem regionis in qua contractus celebratus. Magis obstare videtur *L. 3. ff. quod cert. loc.* ubi expresse Cajus, quantum ad usuras, attendendum esse interesse loci conventi, asserit. Verum salva res est, non enim ibi dicitur, quod debitor usuras in illo loco consuetas exsolvere teneatur, sed ista JCti mens est, debere Judicem æstimare interesse creditoris, dum ille vel oleum vinumque tanti vendere, vel etiam pecuniam aliis, pro tot usuris mutuo dare nequit, quod tamen potuisset, si debito loco fuisset numerata. Eadem responsio applicando *legi 22. ff. de reb. cred.* ubi sententia Juliani ita explicanda: Si vinum vel res promissa debito loco non præstetur, loci illius æstimationem esse, attendendam, eo effectu, ne damnum patiatur creditor, utpote qui eo locorum forte cariori pretio vinum vendere poterat. Sed longe alium sensum ac diversum plane casum continet assertio nostra quippe qua illud saltem intendimus, pondus, numerum & mensuram rei promissæ dijudicandam ex loco contractus: quod si vero quis rem promissam præstare in natura, vel nolit, vel non possit tum demum obtinet decisio *d. l. 22.* vid. Brunn. *ad d. L. n. 2. seqq.* Tandem vero quæ adhuc urgetur *L. 19. §. fin. ff. de Judic.* plane de his omnibus silet.

§. XV.

§. XV.

Hæc cum ſua veritate conſtent, miramur merito, quare Jo. Carol. Antonell. *de Temp. Leg. l. 1. cap. 42. num. 29.* ſequutus Oldradum *Conſ. 168. num. 1.* & Corn. *l. 2. Conſ. 244.* limitationem in legato formandam cenſuerit, ita, ut illud non præſtandum eſſe dicat, in moneta currente in loco ubi eſt conditum teſtamentum, ſed quæ currit in loco ſolutionis faciendæ, ſi forte illa teſtatore adjectus. Sane diverſitatis rationem nullam video, qua ceſſante nec eam ſententiam amplecti licebat.

§. XVI.

Id vero certiſſimum eſt, ceſſare ſupra dicta in Cambio. Poſito enim aliam monetam currere in loco contractus, ſive cambii ſcripti, aliam in loco ſolutionis, ſine dubio pecunia ſolvenda ſecundum monetam currentem in loco ſolutionis. Quanquam nec hanc proprie dictam exceptionem eſſe credamus; quod ſi enim in ipſam hujus rationem inquirere animus ſit, mox apparet, ejus unicam eſſe cauſam, conventionem, qua ſe obligat Campſor, ad præſtandum ut Præſentani illius loci, qui ſolutioni deſtinatus, moneta ordinaria ab Acceptante exſolvatur : Sed hoc etiam in aliis contractibus quam Cambio obtinet, ut ſic non pro exceptione habendum, cum ad eum caſum, quæ hactenus dicta, non pertineant.

§. XVII.

His jam poſitis, diſquirendum eſt, an Acceptans, ſive ille qui pecuniam in loco deſtinato exſolvit,

vit, tueatur deferre eam in ædes Præſentantis, ſive ejus cui fit ſolutio, an vero hic teneatur adire ædes illius, & ab eo pecuniam petere? Ubi præmonendum, non hic morari debere quempiam, quod nonnulli mercantium facili opera eo adduci ſoleant, ut pecuniam ad ædes noſtras transmittant, id enim illi ex humanitate faciunt, hinc cæteris non poſſunt Legem imponere. Nos vero hic, quid de Jure fieri neceſſum ſit, ſumus ſolliciti. Et prima quidem fronte videtur, non poſſe aliam deciſionem obtinere, præter eam quam præced. Cap. §. XVI. latius deduximus, ſimpliciter ibidem aſſerentes, obligari quemcunque debitorem ad pecuniam in ipſis creditoris ædibus, numeratione legitime facta, reſtituendam: Aſt ne eadem hic obtineat ſententia, diverſa ratio ſuadet: non enim ſimpliciter debetur illa pecunia, ſed poſtea demum quam literarum Cambii facta præſentatio; hæc vero cum in ædibus illius qui ſolvere pecuniam debet, facienda, veroſimile eſt, teneri quoque præſentantem, ut eo loci oblatum acceptet pecuniam, quod facta præſentatio.

§. XIIX.

Nec eſt quod hic urgeas, præſentatione facta, non mox ſequi ſolutionem, quippe perlectis & ſubſcriptis litteris Cambii ab Acceptante, ubi plerumque ſolet ſubſcribi vox *Acceptiret*, ſolent illæ præſentanti reſtitui, ſolutione in aliud tempus dilata, Raph. de Turri *Tr. de Camb. Diſp. 2. Qu. 2. n. 15.* conf. Dom. Gaitus *Tr. de Credito cap. 2. tit. 7.* & ſic remanet

net adhuc dubium, annon præsentatis & subscriptis literis, postea acceptans pecuniam ad illius ædes ferre teneatur? Sed manemus in negativa, ejusque potissimam rationem hanc statuimus, quod illud videatur tacite ipsi negotio subesse. Dum enim remittentes cum Campsore contrahit, eique pecuniæ summam tradit, ut eandem vel ipse vel alius ejus nomine alibi recipiat, videtur tacite id saltem voluisse, ut dictam summam alibi repetere possit, jam vero ubi quis repetere tenetur, obligatus est ut eum locum adeat, quo accipere queat. Imo cum remittens teneatur suis sumptibus facere, ut pecunia Campsori sive Trassanti in ædibus propriis tradatur, quid æquius, quam ut idem remittens a procuratore Campsoris eandem in hujus ædibus repetat?

## §. XIX.

Adstipulantur nostræ sententiæ mores quasi omnium locorum, sive enim per Belgium, sive per Angliam Italiamque iter feceris, idem obtinere ubique patebit, & maxime in celeberrimo illo Italiæ emporio, Venetias intelligo; ubi Mercatores, Germanis peregrinantibus cambia exsolventes, diurno tempore una domo habitant, quæ propterea dicitur: Das teutsche Hauß. Hanc domum adeat, cui cambium exsolvendum, ibique solutionem recipiat, necesse est. A quo jure mercatores ejus loci, ne latum quidem ungvem recedere solent, saltem non tenentur, etiamsi Princeps sit, cui exsolvenda pecunia.

§. XX.

§. XX.

Hæc vero omnia quibus hactenus demonstratum est, teneri debitorem, ut solutionem faciat, non in alio loco, quam de quo conventum, ita intelligenda sunt, modo creditor etiam eo loci fuerit, ubi solvere vi contractus volebat debitor. Alias enim quamvis dicto loco & tempore non solverit, haud tamen dicendus est moram commisisse. Est namque mora nihil aliud, quam solutionis, debito tempore præstandæ injusto seu frustratoria dilatio Zœs. *tit. de Usur. n. 46.* Jul. a Beym. *Tr. Sing. de mora n. 1.* Taco a Glins. *Tr. de mora Aph. 1.* Quis vero dicat, hoc casu in debitore fuisse animum fraudandi, cum cessaverit creditor ad solutionem recipiendam, quam facere debitor paratus erat, Roland. a Valle *Vol. 1. Cons. 57. n. 36. seqq.* Cacheran. *Cons. 4. num. 26. seqq.* Jac. Canc. *Var. Res. P. II. c. 6. n. 155.* Matth. de Afflict. *Dec. 316. n. 2.* Hieron. Magon. *Dec. 78.* Aym. Cravetta *P. IV. Cons. 648. n. 2.* Quanquam hic consultius sit, in casu absentis creditoris, vel judici pecuniam offerre, vel de promptitudine sua in solvenda præstari.

§. XXI.

Denique videndum an nullo plane casu quod certo loco promissum, alio solvere liceat? Scilicet expediti Juris esse existimamus, toties cessare hanc juris dispositionem, quoties cessat alterius interesse, quod si enim creditori idem sit, an loco destinato, an alio solvatur, & tamen solutionem acceptare renuat, non indulgendum arbitramur

mali.

malitiosæ ejus petitioni, qua nihil laturus est creditor, nisi ut molestiam reo exhibeat, cum tamen malitiis indulgendum non esse, sapientissime censuerit JCtus Celsus *L. 38. ff. de R. V.* conf. Schultz. *Tr. de Oblat. pec. c. 4. n. 20.* Hic licet interesse docere possit creditor si tamen debitor præter sortem, usuras simul offerat, ac ita ad refusionem omnis illius damni, quod creditor ratione loci incongrui prætendere potest, se obliget, non video quare non possit cogi creditor, ad recipiendam solutionem. Barn. Brisson. *de Solut. l. 1. p. m. 53.* Negusant. *de Pign. P. 5. memb. 3.* Nam si in alia forma nummos accipere tenetur creditor, si damnum inde non passurus per *L. 99. ff. de Solut.* Ant. Gabriel. *Comm. conclus. l. 4. tit. de Solut. concl. l. 1. seq.* cur non ob eandem rationem in alio loco, cessante damno, solvi posset?

§. XXII.

Quod idem etiam ex parte debitoris verum est, nam si & ab hoc alio loco solutionem desideret creditor, & debitoris nihil plane, creditoris vero maxime intersit, eum ad solutionem compelli posse credimus. Ubi mirari subit, cur quidam summi nominis JCtus hic contrarium statuat, occasione *L. 8. C. de Solut.* nec sc. id a creditoribus in exemplum traheretur: sed qua ratione id cum detrimento debitoris in exemplum trahi possit, non videmus, siquidem in hic terminis maneamus, ejus nihil inter esse, an solutio ibi fiat, an secus. Sane in *d. L. 8.* nihil de hoc ipso habetur, saltem prohibetur creditor absque justa

E cau-

causa debitorem, ut alio loco solvat, compellere: atqui quam supponimus hic causam, satis in se justa est.

§. XXIII.

Tandem etiam eo casu solutio alio loco fieri potest, imo debet, si absque summo periculo solutionis locus adire nequeat, forte quod ab hostibus obsessus, vel prædones viam intercluserint: quibus circumstantiis tam debitor, quam creditor alterum ad numerationem alio faciendam compellere valet Bocerus *Class. 4. Disp. 18. th. 37. lit. b.* nihil enim generalius dici potest, quam omne illud, quod inter contrahentes actum est, censeri ita actum, ut tantum, rebus in eodem statu manentibus, locum obtineat. Guttierez. *Pract. Concl. l. 3. qu. 42. num. 37. & 38.* Flamin. Paris. *de resign. benef. l. 1. qu. 14. num. 11. & l. 3. qu. 18. n. 123.* Hier. Fernandez de Otero *Select. Interpr. cap. fin. de consuet. n. 77.* Marta *de Clausul. P. I. Claus. 127. n. 1.*

# CAPUT III.

## DE FORI COMPETENTIA EX LOCO SOLUTIONIS.

§. I.

Vidimus hactenus, quo loco debitori ab ære alieno se liberare incumbat, si officio se suo conformem gerere velit; sed enimvero, quam pauci reperiun-

riuntur mortalium, quos solus divini Numinis metus, vel conscientiæ morsus sub obsequio retinere valeat, nisi extrinsecus quædam compellendi vis accesserit per Judicia. Hinc rectissime Plutarchus *adversus Colotem* de judiciis disserens, *qui vitam*, inquit, *qui Leges composuerunt atque jura, utque regerentur urbes, & imperio Magistratuum parerent, instituerunt, ii in tranquillo admodum nos collocaverunt tumultibusque liberaverunt. Ista si quis aboleret ferarum porro vitam victuri essemus & quisque obvium quemque tantum non devoraturas.* Proinde id etiam nobis maxime necessarium nunc erit, ut subjiciamus, ubi locorum debitorem meum, si contractus LL. violare, officiique sui immemor esse videatur, convenire atque compellere commode quem, quod Fori competentiam JCti vocant.

§. II.

Est hinc ante omnia inspiciendus & explicandus Julianus qui *L. 21. ff. de O. & A. Contraxisse*, inquit, *unusquisque in eo loco intelligitur, in quo ut solveret se obligavit.* Cujus non iste sensus est: non differre locum contractus celebrati, a loco solutionis: hoc enim, quantum ego quidem memini, nec asseruit quisquam hactenus, nec asserere absque nota absurditatis potuisset. Sed eo collimat JCtus, ut ostendat, non eo saltem loco conveniri quem ex contractu posse, ubi is celebratus, sed & ad quem locum a partibus destinata solutio; unde Dd. communiter locum solutionis pro competente foro habent,

bent. Cujus forte ea ratio naturalis reddi posset, quod, quemadmodum contrahendo quis videtur, tantum, quantum ad illum contractum, se submisisse illius loci Jurisdictioni, ubi contractum est, ita multo magis quis videtur illum Judicem agnoscere, in cujus territorio contractum solutione consummare voluit. Comparantur ergo invicem locus solutionis & locus contractus, sed non ulterius, quam quod conveniendi facultatem attinet, in reliquis enim magis locum contractus celebrati attendendum, superius cum Brunnemanno monuimus Cap. II. §. XII. seq.

§. III.

Stat igitur sententia, posse debitorem conveniri in loco solutioni destinato. Sed illa hic perpendenda quæstio est satis ardua, ac inter juris interpretes vehementer agitata, an conveniri ibidem debitor, possit, etiam si eo tempore præsens non fuerit? Sed hic videamus prius, quid in contractus foro hoc passu juris, deinde de loco solutionis erimus solliciti. Illo ergo casu de jure Canonico res expedita est, præsentiam rei requiri, si in foro Contr. quis conveniendus *cap. I. de Foro competente in 6to.* Sed de Jure Civili maxima est disputatio, ubi non pauci reperiuntur, qui existimant, altero etiam absente actionem institui posse, quos inter est Lauterbach. in Colleg. *Th. Pr. tit. de judic.* §. *48.* Hahn. *ad Wesenb. de jud. n. fin.* Frantzk. *d. t. n. 37.* Sed qua id ratione procedere possit, non videmus; quem enim effectum habebit, a judice loci contractus facta citatio? Et posito, quod urgent, contra reum tanquam contuma-

tumacem procedi posse, si non compareat; quo tandem modo executio fieri debet? Nec enim remissionibus, inprimis in contractibus, hodie locus superest. Covarruv. *Pract. quæst. 11. num. 10.* Vult. *ad L. 1. C. ubi de Crim.* Rauchbar. *P. I. qu. ult.* Judex ergo domicilii sine dubio per literas mutui compassus ad faciendam executionem implorandus est. His vero sumptibus & incommodis opus non habet creditor, si debitorem mox in loco domicilii compellet. Existimamus proinde, veriorem esse sententiam eorum, qui statuunt, in contractus foro neminem conveniri posse, nisi præsens sit, vel bona ibi possideat.

## §. IV.

Jam perlustranda sunt asyli, ad quæ dissentientes confugiunt, ubi primum se offert *L. 19. §. 1. ff. de Judic.* ibi: *etsi ibi domicilium non habuit.* Nihil igitur hac lege manifestius existimant, quam conveniri posse reum, in loco contractus, etiamsi domicilium ibi non habuit. Ast duplex ad hoc in promptu est responsio: Primo enim non sunt contraria, præsentem esse, & non habere domicilium; quoties enim id usu venit, homines alicubi esse præsentes, ubi tamen domicilium non habent. Secundo, miror, hactenus a nullo, vel tamen paucissimis interpretum veram responsionem tactam esse, quæ tamen expressis textus verbis fundatur. Hæc enim sunt verba Legis: *Etsi ibi domicilium non habuit, ibi se debebit defendere: & si non defendat, neque ibi domicilium habeat, bona possideri patietur.* Ex quibus

bus ultimis verbis manifesto apparet, loqui Ulpianum de hoc casu, si in loco illo quis bona possideat, quod tum ibi conveniri possit, etiam si absens sit, scil. ut in bona fiat immissio; quam explicationem arctissima illa verborum connexio desiderat. De illo igitur casu, si nec præsens sit, nec bona ibi reus habeat, nihil continetur in illa Lege. Proinde id ex communibus regulis decidendum: quemadmodum & *d. L. pr.* succurrit, ubi hæres quidem dicitur conveniri posse in loco defuncti, sed notanter additur, *si ibi inveniatur:* Ex quo colligo, nec defunctum ibi (& per consequens nullum debitorem) convenire potuisse, nisi præsens fuisset; quia hæres in defuncti locum succedit, nec ad quidquam obligatur, nisi ad quod obligatus fuerat defunctus.

§. V.

Minus adhuc nos morabitur *Novella 69. pr. &* §. *1.* quod enim ibi generaliter in loco contractus forum tribuatur, neminem habeat contradicentem sed qui propterea terminos habiles excludunt, insigniter falluntur; nihil enim in jure nostro tam generaliter dicitur, quod non convenientes præsupponat terminos.

§. VI.

Hæc igitur cum tam vera sint, nostra etiam sententia in praxi communiter recepta, & si non ab omnibus, a plurimis tamen Dd. approbata. B. Brunnemann. *ad d. L. 19. ff. de Judic. num. 14.* Mevius *P. I. Dec. 239. n. 1. & de Arrestis c. 12. n. 14.* Colerus *de Process.*

*ceſſ. Exec. P. II. c. 1. num. 44.* Chriſtinæus *Vol. II. Dec. 264.* Sichard. *ad L. 2. C. de Jurisdict num. 12.* Anton. Faber. *l. 3. Cod. tit. 15. def. 4.* & *l. 8. tit. 30. def. 55.* Gail. *l. 2. Obſerv. 36. num. 14.* Jacob. Cancerius *Var. Reſol. P. II. cap. 6. num. 160.* Sigism. Scaccia *de Judic. l. 1. c. 40. n. 6.* Modern. *de Proceſſu P. II. cap. 1. num. 18.* Sola *in Conſuet. Sabaud. de Citat. gloſſ. 8.* Socinus *ad Rubr. de foro competent. num. 15.* Sfort Oddus *de Reſtit. in integr. qu. 32. art. 13.*

## §. VII.

Fulta jam ſententia noſtra, & probata, teneri reum præſentem eſſe in loco Contractus, ſi conveniri debeat, videamus an idem de loco ſolutionis dicendum, ſive ad diverſum quid hoc caſu obtineat? Sane, non licuit rationem aſſequi, quare accuratiſſimi quidem JCti exiſtiment, teneri reum ut ſe præſentem ſiſtat in loco contractus, ſi ibidem ſolutio deſtinata, alias etiam contra abſentem procedi poſſe Vult. *ad tit. C. de Jurisdict. n. 27.* Matth. Stephani *de Jurisdict. l. 1. c. 29. n. 6. ſeqq.* Quamobrem cum nihil plane diverſitatis hoc paſſu, quoad hæc loca reperiri poſſit, in theſi potius noſtra ſubſiſtimus; cur enim ſola ſolutionis deſtinatio hoc effectu gaudere deberet.

## §. VIII.

Sed forte aliud pronunciandum cuiquam videri poſſet, ſi juramento debitor, quod in loco ſolutionis comparere velit, promiſerit, cujus ſententiæ eſt Dn. Petr. Muller *in Comment.* ad B. Struv. *Syn-*

*Syntag. J. C. Exerc. IX. th. 42. lit. β.* Verum posito hoc, adhuc remanet quæstio, qua ratione debitor cogi possit, ut compareat, si ille domicilium sub alio judice habeat, quem certe solum hoc juramentum adigere non potest, ut beneficio sportularum se privari patiatur: nec enim remissiones hodie necessitatis sunt, uti tradidimus. §. 3. *h. cap.*

§. IX.

Hæc ergo jam remanet conclusio, forum quem sortiri in loco solutionis, si præsens sit. Sed an id absolute accipiendum, an vero tantum de eo casu, si agatur ad contractus implementum, non minima disputatio est? Sunt qui existimant, tam ad rescissionem, quam consummationem actus gesti, debitorem in loco contractus, sive, cum eadem ratio sit, in loco solutionis, conveniri posse, inprimis propter *L. 14. §. 4. C. de non numerat. pec.* Coler. *de Process. Exec. P. II. c. 1. num. 24. & 44.* Carlevall. *de Judic. tit. 1. Disp. 2. n. 189. sequ.* Matth. Steph. *de Jurisdict. l. 2. cap. 29. num. 4. & 5.* Strauch. *diss. Just. 21. th. 16.* Frantzk. *l. 3. Res. 11. n. 3.* Hillig. ad Donell. *l. 17. c. 14.* Nos vero salva aliorum autoritate hic contrarium statuimus, nec locum esse actioni existimamus, nisi illa ad implendum contractum tendat, idque perspicacissimis verbis *L. 2. C. ubi & ap. quem cognit.* asserimus. Consentiunt Brunneman. *ad d. L. 2. n. 3.* Lauterbach. *in Colleg. Jur. ad tit. de Judic. §. 49.* Tiraquell. *de retrait. lignag. §. 8. gl. 5. num. 2.* Mevius *P. VI. Dec. 72. n. 1.*

§. X.

§. X.

Quod *L. 14. §. 4. C. de non num. pec.* attinet, illa nihil vel parum nos ſtringit; non enim ibi dicitur, quod ad diſſolvendum actum quis in foro contractus conveniri poſſit, ſed tantum, quod alter poſſit exceptione non num. pec. uti, ex quo ſua ſponte conſequitur; debitorem hac exceptione utentem, conveniri ad implendum contractum, & reſtituendum promiſſum. Deinde imbecillis admodum illatio eſt, eo loco poteſt opponere exceptionem reus, ergo & actionem eodem foro inſtituere eidem promiſſum.

§. XI.

Hæc de illo caſu, ſi debitor in loco ſolutionis præſens ſit, allata ſufficiant. Ordo jam deſiderat, ut videamus, quo loco conveniri poſſit debitor, ſi abſens & in ſolutione ceſſet? Bartolus *ad L. 1. ff. de eo quod certo loco* & qui eum ſequitur Vultejus *ad L. un. C. d. t. num. 51.* aliique exiſtimant, poſſe debitorem, qui debito loco non ſoluit, ubique conveniri, etiamſi alias nullum ibi forum ſortiatur, modo præſens ſit. Sed vero, quam id ſtatuere abſonum ſit, nemo non videt. Abſurdum quippe foret, locum adjectum, quo conſtringitur facultas conveniendi, operari effectum contrarium, ut ſi non ſolvatur loco deſtinato, liceat longe lateque petere, contra intentionem contrahentium, inquit Hahn *ad Weſenbec. tit. de eo quod cert. loc. n. 2.* Qui objiciuntur textus, tanti momenti non ſunt, ut prolixam reſponſionem mereantur; potius generaliter ſtatuimus,

F ubi

ubicunque dicitur in Lege, debitorem quovis loco conveniri posse, ibi terminos habiles supponendos, de quovis loco, quo alias conveniri poterat. Donell. *l. 17. Comment. cap. 19.* Bachov. *ad Tr. Disp. 23. th. 3. lit. G. & Disp. 8. de Act. thes. 4.* Barbos. *ad L. 19. §. fin. ff. de Judic. num. 23.* Frantzk. *tit. de eo quod certo loco in fin.*

§. XII.

His positis, ubi ad specialia fit progressus, necessariæ disquisitionis est, an in contractus loco debitor conveniri possit, si promisso loco non solvat debitum? Affirmat id Hahnius *cit. loc.* aliique plures, quorum sententia iniqua non videtur, cum in loco contractus generaliter quis forum sortiatur, modo ibi præsens sit, quod §. *III. & seqq.* demonstratum. Enimvero non eandem utrobique rationem subesse credimus, sicut locus solutioni adjectus sit, sive non: eo ipso enim, dum alium solutioni locum destinant partes, quam quo celebratus contractus, videntur tacite contractus foro renunciare, & omnem ejus vim in locum solutionis transferre; nam si ibi conveniri voluissent, & illud forum agnoscere, cur in alio loco solutionem fieri desiderassent? Et sic intelligenda sententia *L. 21. ff. de O. & A.* juncta *L. 3. ff. de reb. auct. jud. poss.* quod non censeatur ille locus contractus, ubi negotium gestum, sed ille in quem destinata solutio. Lauterbach. *Colleg. ad tit. de eo quod certo loc. §. 13.* Cacheran. *Dec. 114.* Rotagen *Dec. 105.* Wesenbec. *P. I. Cons. 14. n. 45.* Oldradus *Cons. 168. in pr.*

§. XIII.

## §. XIII.

Quod si tamen Hahnii sententia admittenda foret, tum illa his finibus circumscribenda, ut eo tantum casu procedat, si debitor vel certum domicilium non habeat, vel etiam ibi difficulter, ob potentiam forte conveniri possit: hac enim ratione iniquum foret, creditorem ad illud forum trahere, quo ei vel denegatur plane, vel difficilis redditur justitia.

## §. XIV.

Liceat jam ulterius progredi & dispicere brevissimis, an Campsor forum sortiatur in loco solutionis, an in loco contractus? Cui tamen quaestioni satisfieri nequit, nisi prius discussum, quisnam sit locus contractus? Ubi non sine censura dimittendus est, Jo. Gothofred. Freyerus *Tract. de Solutionib. cap. 6. n. 13.* statuens, illum esse locum contractus; quo destinata solutio cambii, non autem illum in quo cambium celebratum. Quam sententiam vereor ut valeat defendere: sive enim ad nominatos contractus & quidem consensuales cambium referas, sive ad innominatos: utroque casu is contractus locus dicendus, quo de voluntate & consensu partium constitit, traditaque Campsori sive Trassanti pecunia. Ita si Lipsiae cum Campsore contraxerim, de solvenda mihi pecunia Venetiis, quis asserere ausit, Venetiis locum contractus esse, cum solutio tamen eo destinata? Ut hinc haec duo loca bene ab invicem separanda. Jo. Mart. Vogt. *Tract. de Camb. th. 5.* Allegat quidem Freyerus pro

ſua opinione Jo. Dominic. Gaitum *Tract. de Credito cap. 2. n. 2566.* non tamen inſpicienti mihi licuit verbum reperire, quod pro defendenda ipſius ſententia faciat.

§. XV.

Cognitio itaque loco contractus, & ſolutionis, principali quæſtioni jam manus admovenda, videndumque quo loco forum ſortiatur Campſor, ſi literæ ejus deſtinato loco fidem non invenerint? Videtur hic ſingulare aliquid obſervari, quod Campſor non in loco ſolutionis, ſed domicilii conveniri poſſit. Quodſi enim ille, in quem facta eſt Traſſa, alias *Acceptans* dictus, cambium vel plane non acceptare, vel juſto tempore non ſolvere velit, *Præſentans* mox proteſtationem interponere, & ita cambium ad Traſſantem remittere debet: Er muß den Wexel mit *proteſt* laſſen zurück gehn, quo ipſo mox facultatem, executive contra Traſſantem agendi, conſequitur, quod ſine dubio in domicilii foro fieri debet. Jo. Dom. Gaitus *d. Tr. de Credito cap. 2. tit. 7. num. 2333. ſeqq.* Raphael de Turri *Tr. de Camb. diſp. 2. qu. 12. n. 15.* Marquard. *de Jure Mercator. l. 2. c. 12.* Honorat. Leotardus *Tr. de Uſur. Qu. 26. n. 16.* Jo. Mart. Vogt. *Tr. de Camb. theſ. 7. lit. g.* Hæc omnia veriſſima non tantum, ſed & in praxi recepta eſſe, nemo quidem facile negabit; inde tamen non inferre auſim, ſingulare aliquid hæc continere; cum omnis debitor, ſecundum ſuperius adducta, ſi in loco ſolutionis præſens non ſit, in foro domicilii conveniendus. Interim vero, ſi dare-

daretur casus, præsentem aliquando esse Campsorem in loco solutionis, nihil absurdi subesse existimo, si statuatur, posse & ibidem eum conveniri.

§. XVI.

Discursum hic prolixum mereretur quæstio, quo loco ad legata solvenda conveniri possit heres? Verum cum & proprie ad institutum nostrum non pertineat, & jam tum superius me ea tetigisse sciam, liceat illud saltem colophonis vice afferre, multum hic interesse ratione fori sive facultatis conveniendi, & ratione necessitatis solvendi. Sane forum competens quoad legati præstationem esse, non tantum ubi hereditas vel ejus major pars sita, sed etiam ubi hæres domicilium habet, negari nequit, Prius enim ex *L. Unic. C. ubi fideicomm.* in aprico est, posterius vero ex generalitate fori domicilii, quod nunquam in competens esse solet, evincitur. *L. 50. §. ult. ff. de Jud.* Quantum vero ad ipsam solutionem, non alibi compellendus est solvere heres, quam illo loco, ubi major pars hereditatis sita, per *d. L. 50. pr. ff. de Jud.*

§. XVII.

Has igitur quæstiones, ubi legatum petendum, & ubi solvendum, male a Dd. confundi, recte monuit B. Dn. Brunnemann. *ad L. Un. C. ubi fideicomm. num. 1.* cujus sententiam laudat Dn. Bruckhardus Bardili, JCtus Tubingensis quondam celeberrimus, *disput. de Competentia fori ratione contractus cap. 4. num. 46. seqq.* ubi tamen Brunnemannum sequentibus verbis perstringit: *Attamen vir alioquin perspicacissimus sibi ipsi contrariatur, nam in L. un. C.*

 *ubi*

*ubi fideicomm. hæc habentur verba: nam potest etiam peti legatum, ubi major pars hereditatis, adeo ut heres alibi conventus ad illum locum provocare possit. Si autem, pergit Dn. Bardili provocare potest ad illum locum, tunc sane consequens est, quod judicium declinare non possit, quod tamen voluit idem ad L. 50. pr. ff. de Jud. n. 2.* Verum non advertere licuit, in quonam contradictionis fundamentum quærat Dn. Bardili; consectarium enim illud, quod Brunnemanno opponere voluit, huic re vera non obstat, cum hic *in Comment. ad d. L. 50.* nunquam asserverit, quod heres de legato in loco domicilii conventus, eapropter judicium declinare possit, quod major pars hereditatis asibi sita, sed potius aperte concedit, declinationem judicii in loco domicilii non esse licitam, licet ratione solutionis, ad locum, ubi major pars hereditatis sita, provocare valeat. Remanet ergo hic exceptio a regula: Ubi quis convenitur, ibi etiam solvere tenetur, nisi in alio loco ubi ex indole negotii solvere tenebatur, debitum præstare paratus sit.

§. XIIX.

Jam subjicienda foret actio, si alio loco, quam in quem destinata solutio, conveniendus sit debitor, qua ratione judex hic arbitrium suum interponere, & interesse vel debitoris, vel creditoris, æstimare debeat; Verum cum de hoc commentatores tituli *ff. de eo quod certo loco dari oportet* abunde agant, eo benevolum Lectorem remitto.

S. D. G.

# COROLLARIA.

I.

*LEx Civilis licet in conscientia obliget, non raro tamen Civili sanctioni se conformem gessisse, peccatum gravissimum involuit.*

II.

*Matrimonium ad Marganaticam contractum* die Vertrauung zur Lincken-Hand, *ubi pacto uxor, & ea ex nascendi liberi, a dignitate & successione abstinere tenentur, non pugnat cum justitiæ regulis, nec quidquam manus sinistra efficit, cum & salvo hoc pacto dextra manus recte porrigi possit.*

III.

*In concursu sponsaliorum, si utraque publica sint, priora posterioribus prævalent, etiamsi ad hæc carnalis & sacerdotalis copula accesserit, imo & liberi inde procreati.*

IV.

*Jus venandi, quod nobiles sibi vindicant, sine titulo possideri nequit, hinc Principi exigenti titulum, cum edere necesse habent, nisi præscriptionem immemorialem docere possint.*

V.

*An obligatio* bey Verlust seines Ehrlichen Namens, *debitori non solventi infamiam inurat, disputatur? Nos id de facti, sed non de juris infamia affirmamus.*

VI.

*Moderamen inculpatæ tutelæ jure Naturæ non permissum, sed præceptum esse, existimo, hinc in conscientia peccat, qui illud omittit.*

VII. *Cri-*

## VII.

*Crimen læsæ Majestatis in Electores patrari, hodie non amplius negatur. Quo supposito, etiam in ministros Electorum idem committi, concedendum est.*

## VIII.

*Puella homicidam liberare nequit, si ejus matrimonium expetat, sed bene furem, cui tamen si puellæ amores displiceant, an potius festinare ad patibulum salva conscientia possit, dubium est. Non affirmativam defendimus.*

## IX.

*Sunt qui existimant, in juramento perhorrescentiæ allegandas esse causas, quare quis hunc judicem perhorrescat. Nos tamen contrarium statuimus, quid enim juramento opus, si causa suspicionis adsit sufficiens.*

## X.

*Pœnam ultimi supplicii furibus irrogandi defendi posse puto, licet non negem, alio supplicii genere commodius forte crimen hoc removeri posse. Illud tamen nulla ratione nititur, quod Saxones defendunt, furis suspensi heredes a condictione furtiva liberari; Sicut nec illa praxis Saxonica, alibi etiam recepta, juris fundamento gaudet, quod ob pœnam corporis afflictivam delinquens liberetur a refusione expensarum.*